

holokauszt tragédiájával és a magyar nyelvvel, amely háttérként szolgál a kimondhatatlannak. Így nemesül a Nobel-díj egy nagyobb nyelvi közösség iránti elismeréssé.

Kertész fogadtatása persze Dániában sem volt egyöntetű. A Politiken feltétlen rajongásával ellentétben a Berlingske Tidende sokkal szűkszavúbban nyilatkozik a Nobel-díjról és magáról a díjazotról. A svéd akadémia honlapján felsorolt tényekhez (Kertész eltávolítása a Világosság című laptól vagy műfordítói tevékenysége, s ennek folytán a műveiben tapasztalható, Nietzscheig, Freudig és Wittgensteinig visszavezethető hatások) vajmi keveset ad hozzá. Ez a tartózkodás egyfajta értetlenségre is utalhat, ám a Nobel-díjbizottság nyílt kritizálása politikailag nyilván nem korrekt a skandináv országokban.

A kritikus hangok ellenére – ezekből nem kevés akad a Politiken kimerítő sajtószemléje alapján, amely New Yorktól Berlinig, Párizstól Budapestig veszi sorra a nyilatkozatokat – a legbeszédesebb tény mégis az, hogy a Batzer Kiadó a mű 1996-os dániai megjelenése után a díjátadás napján, december 10-én újra piacra dobta a *Sorstalanságot*. Ebben a döntésben pedig a kultúrpolitikai indítékok mellett nyilvánvalóan a mű konkrét irodalmi értékei domináltak. Az pedig, hogy sokan nem is hallottak Kertészeiről, mielőtt elnyerte volna a Nobel-díjat, nem okvetlenül probléma. Az 1991-es győztes, a dél-afrikai Nadine Gordimer (nálunk őt vajon hányan olvasták-olvassák?) erről így nyilatkozott: „Bevallom, hogy én sem hallottam José Saramagóról, míg meg nem kapta a díjat, amikor azonban elolvastam a regényeit, éreztem, milyen hatalmas ajándékot kaptam.”

Kertész Imre is efféle ajándék az írástudó világnak. Művei pedig az Auschwitz utáni vágyódásról is szólnak: „Ha új regényre gondolok, mindig Auschwitz jut eszembe.”

FEJÉRVÁRI BOLDIZSÁR